

Lastenhoitoa turvaavat tukitoimet ennen ja jälkeen synnytyksen.

Moduulin päätavoitteet:

- Antaa tietoa julkisista ja yksityisistä lastenhoidon palveluista
- Kertoa ennen ja jälkeen synnytykseen liittyvistä työjärjestelyistä
- Kertoa miten työntekijä voi tukea lastenhoitoa ja naisten työhön paluuta.

osceolahome.blogspot.com

Lastenhoidon järjestelyiden tärkeys kasvaa kaikissa Euroopan maissa

- On kasvava määrä perheitä, joissa molemmat vanhemmat työskentelevät;
- Isovanhemmat ja muut sukulaiset eivät voi ottaa vastuulleen työssäkäyvien vanhempien lasten hoitoa, koska he myös itse käyvät töissä;
- Usein perheet asuvat kaukana toisistaan, mikä tekee sukulaisten tuen vaikeaksi;
- EU ja monet Euroopan maat pyrkivät löytämään ratkaisuja näihin ongelmiin.

appleton-child-care.com

Euroopan neuvoston hyväksymät Barcelonan 2002 huippukokouksen tavoitteet:

“Jäsenmaiden tulisi poistaa esteet, jotka liittyvät naisten työhön osallistumiseen ja pyrkiä järjestämään julkinen tai/ja yksityinen lastenhoito niin, että lastenhoitoa on tarjolla vähintään 90%:lle yli kolmivuotiaista lapsista, jotka eivät vielä ole aloittaneet pakollista koulua ja 33%:lle alle kolmevuotiaista lapsista”

Lähde: Presidency Conclusions – Barcelona 15 and 16 March 2002 (SN 100/1/02 REV 1) (englannin kielinen)

Työllisyyspolitiikan suuntaviivat (2008-2010) raportissa todetaan: “Tulisi varmistaa, että työn ja perhe-elämän tasapaino on järjestetty joustavasti kehittämällä lastenhoitopalveluja ja muita hoivratkaisuja niitä tarvitseville”.

Lähde:

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/community_employment_policies/em0007_fi.htm

EU-direktiiveissä on kiinnitetty huomiota raskaana olevien naisten ja vastasyntyttäneiden äitien työterveyteen ja -turvallisuuuteen:

Euroopan Neuvoston Direktiivi 92/85/ETY vuodelta 1992 käsittelee niitä toimenpiteitä, joilla kannustetaan työntajia parantamaan raskaana olevien ja synnyttäneiden ja/tai imettävien työhön palaavien naistyöntekijöiden työn ja työolojen työturvallisuutta ja –terveyttä (OJ L348/1)

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/health_hygiene_safety_at_work/c10914_en.htm (englannin kielinen)

vrt. myös Moduuli 1

ILO:n suositukset työssäkäyvien äitien työterveydestä ja -turvallisuudesta v. 2000 (No. 191)

Imettävät äidit

- Lääkärintodistuksen perusteella....., taukojen toistuvuus ja pituus tulee sovittaa imettämiseen liittyvien tarpeiden mukaan;
- Yhteisellä sopimuksella työnantajan ja kyseessä olevan työntekijän kanssa tulisi pyrkiä siihen, että tietty aika päivässä voidaan käyttää hoiva- ja imetystaukoina sekä työajan lyhennyksinä joko työpäivän alussa tai lopussa;
- Mikäli mahdollista, imetys- ja hoitotilojen tulisi olla riittävän hygieeniset joko työpaikalla tai sen läheisyydessä.

(Lähde (englannin kielinen): <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?R191>, 2011/28/02)

- **Edellä mainitun ILO sopimuksen Artikla 10 mukaan:**
  - **Naisella tulisi olla oikeus yhteen tai useampaan päivittäiseen taukoon tai päivittäiseen työtuntivähennykseen, jonka hän voi käyttää lapsen imettämiseen.**
  - **Ajanjaksot, jolloin hoitotauot tai työtuntivähennykset ovat sallittuja, niiden määrä, niiden kesto ja toimenpiteet päivittäisten työtuntien vähentämiseksi tulee määritellä kansallisen lainsäädännön ja käytäntöjen mukaan.**
  - **Lähde: <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C183> (luettu 07.03.2011)**

corbisimages.com

Lastenhoidon perusmuodot

- **Lapsen kotona** (lastenhoitaja, usein yksityinen vanhempien palkkaama)
- **Perhepäivähoitajan kotona** (perhepäivähoitaja, perhepäivähoito)
- **Julkiset hoitomuodot**
  - **pienille lapsille:** lastentarha, seimi (0-5 vuotiaat)
  - **esikouluopetus:** päiväkotii, esikoulu (3-5/6 vuotta)

Päiväkoteja voivat ylläpitää eri tahot: kunta, hyväntekeväisyysjärjestö, kirkko tai yksityiset toimijat. !

Kunnallinen päivähoito on verovaroin tuettua, ja sitä tarjotaan tietyille ikäryhmille.

Usein vanhemmat maksavat ainakin osan hoidosta, mikä vaihtelee eri EU-maissa.

montgomerycountymd.gov

Seuraavia hyötyjä

laadukkaasta ja kohtuuhintaisesta julkisesta lastenhoidosta:

- Edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa
- Edistää lasten oikeuksien ja kehityksen toteutumista
- Vaikuttaa positiivisesti taloudelliseen kehitykseen.
- Voi murtaa sukupolvien välisen köyhyyden periytymisen kehän muodostumista

Lastenhoidon tulisi olla helposti saatavilla,
kohtuuhintaista ja korkealaatuista

sunrisepreschoolchildcare.com

Ongelmat

- **Julkisten ja yksityisten lastenhoitomahdollisuuksien puute, huolimatta EU-direktiiveistä ja eri EU-maiden omista säännöksistä.**
- **Olemassa olevat mahdollisuudet eivät aina kohtaa työssäkäyvien vanhempien tarpeita (lyhyet tai jäykät aukioloajat, ei aterioita, epäpätevät ja usein vaihtuvat hoitajat yms.)**
- **On liian vähän hyvälaatuisia ja kohtuuhintaisia hoitopaikkoja, jotka tarjoavat hoivaa pienille alle kolme vuotiaille lapsille.**
- **Monissa maissa pidetään julkista lastenhoitoa huonompana lapsen kehitykselle kuin lapsen kotona tapahtuvaa hoitoa ja samalla työssäkäyviä naisia leimataan “huonoiksi äideiksi”.**

Toimenpidevaatimuksia

- Kuntien on parannettava omia lastenhoitojärjestelyjä, jotta ne pystyisivät vastaamaan työssäkäyvien vanhempien vaatimuksiin.
- **Myös** työnantajat voivat tukea työntekijöitä, jotka tarvitsevat lastenhoitopalveluita.

Hyödyt työnantajille:

- Pystyvät työllistämään hyvin koulutettuja naisia, jotka muuten olisivat kotona
- Työntekijät voivat keskittyä työhönsä
- Työnantajalla on vetovoimainen maine hyvinkoulutettujen pienten lasten vanhempien parissa.

onlineuniversities-weblog.com

Työssäkäyvät vanhemmat tarvitsevat tukea ja lastenhoitojärjestelyjä työnantajan taholta

- jos julkisen lastenhoidon tarjonta on riittämätöntä
- jos lastentarhan tai koulupäivän pituudet vaihtelevat eivätkä sovi yhteen vanhempien työaikojen kanssa
- kun lapset äkillisesti sairastuvat
- jos lasten vanhemmilla on paljon työ- ja liikematkoja tai lasten vanhempien työajat ovat vaihtelevia
- muut yllätykselliset tapaukset

Lastenhoitojärjestelyiden tulee olla luotettavia, kohtuuhintaisia ja korkealaatuisia!!!

Työnantajan mahdollisuudet lastenhoidon tukemiseen

- **Tekemällä työolosuhteiden riskianalyysi koskien työssäkäyvien imettävien naisten työturvallisuutta ja –terveyttä**
- **Perustamalla työpaikan oma lastentarha/lastenpaikka**
- **Tukemalla yhteistyötä julkisten ja esim. hyväntekeväisyysjärjestöjen välillä**
- **Järjestämällä huone tai muu tila lapsille, jossa he voivat tehdä läksyjä ja odotella vanhempien työpäivän päättymistä**
- **Tarjoamalla apua koulujen loma-aikoina ja lastentarhojen kiinnioloaikoina (esim. leirit, lyhytaikainen lastenhoito)**
- **Järjestämällä lastenhoidon konsulttipalveluja vanhemmille**
- **Tukemalla yksittäisiä vanhempia esim. taloudellisesti**

Julkisten lastenhoitomahdollisuuksien parantuminen

Tavoite:	lisätä tietoa julkisista lastenhoitomahdollisuuksista ja kannustaa kehittämään vaihtoehtoisia malleja.
Tehtävä:	Pohdi alla olevia kysymyksiä.
Kesto:	30 min

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Millainen tilanne on omassa kunnassasi/kaupungissa tai kaupunginosassa jossa asut?**
- **Miten arvioit julkisten lastenhoitojärjestelyjen laatua?**
- **Miten lastenhoitojärjestelyjä voidaan parantaa?**

Vanhempien ja lastenhoidon tuen parantaminen työpaikallasi

Tavoite:	rohkaista kehittämään vaihtoehtoisia ratkaisuja
Tehtävä:	Pohdi alla olevia kysymyksiä.
Kesto:	30 min.

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Millainen tilanne on työpaikallasi koskien raskaana olevia naisia ja työhön palanneita naisia, joilla on pieniä lapsia?**
- **Mitä työnantaja tarjoaa tukeakseen työn ja perhe-elämän tasapainoa ja helpottaakseen lastenhoitoa työssäkäyvien vanhempien kannalta?**
- **Miten pienten lasten vanhempien tilannetta voidaan työpaikallasi parantaa?**

Tutustu seuraaviin esimerkkitapauksiin:

- Nina K. “Uraäiti, joka on tasapainoillut vaativan työn ja haastavan perhetilanteen välillä” (*Haastattelu No. 3*)
- Simone P. “Lastenhoitoseiteli” (*Haastattelu No. 16*)
- Sven K. “Työpaikan oma lastentarha:” (*Haastattelu No. 8*)
- “Perheystävällinen työpaikka, jossa pieni oma lastentarha” (*Video No. 3*)
- “FamUnDo – Innovatiivinen projekti yritysten perheystävällisistä ratkaisuista” (*Video No. 8*)

Nämä esimerkki-tapaukset tuovat esiin työpaikoilla tehtyjä järjestelyitä, joissa työnantajat yhdessä työntekijöiden kanssa ovat luoneet hyviä vaihtoehtoja ratkaistakseen työssäkäyvien vanhempien lastenhoito- ongelmia.

MUISTA ....

Kun analysoit esiteltyjä tapauksia, pohdi itsesi kannalta seuraavia kysymyksiä:

Millainen on oma perhetilanteesi?

Millainen tilanne on työpaikallasi?

Millainen työsopimus on voimassa ammatissasi/työpaikallasi?

“Uraäiti, joka on tasapainoitellut vaativan työn ja haastavan perhetilanteen välillä” (Haastattelu No. 3)

Tavoite:	lisätä tietoa lastenhoidon järjestelyistä kiireisen työaikataulun puitteissa
Tehtävä:	lukea haastattelu No. 3. ja pohtia alla olevia kysymyksiä.
Kesto:	30 min.

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Pystyisitkö sinä käymään kokopäivätyössä, jos lapsesi (tai muu perheenjäsen) tarvitsisi erityishoitoa ja tukea?**
- **Millaista tukea sinä saisit työnantajaltasi, jotta selviäisit tässä haastattelussa kuvatussa vaativasta lastenhoitotilanteesta?**
- **Miten arvelet perheen ulkopuolella tapahtuvan lastenhoidon ja kokoaikatyön vaikuttavan lapsesi hyvinvointiin?**
- **Millä tavoin voisit itse helpottaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista?**

Case “Lastenhoitoseiteli”

Tavoite:	lisätä tietoa kunnan rahoittamista lastenhoitopalveluista.
Tehtävä:	lukea haastattelu No. 16 ja pohtia alla olevia kysymyksiä.
Kesto:	30 min.

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Mistä itse voisit saada tietoa lastenhoitopalveluista, joita tarjoavat joko yksityiset tai julkiset tahot?**
- **Voiko byrokratia estää pääsyn tämänkaltaisten palveluiden piiriin?**
- **Mitä negatiivisia asenteita työntekijä voi kohdata, jos/kun hän pyytää erityiskohtelua työntajaltaan?**

Case “Työpaikan oma lastentarha”

Tavoite:	Tiedon lisääminen työntajan tarjoamista järjestelyistä
Tehtävä:	Lukea haastattelu No 8. ja pohtia seuraavia kysymyksiä
Kesto:	20 min.

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Olisitko itse kiinnostunut laittamaan lapsesi työpaikkasi omaan lastentarhaan?**
- **Mitkä voisivat olla työntajan edut, jos hän tarjoaisi henkilöstöetuna yrityksen oman lastentarhan?**
- **Millaisia ongelmia työnantajasi voisi kohdata?**
- **Millaisia mahdollisuuksia voitaisiin kehittää työpaikallasi?**

Video “Perheystävällinen työpaikka jossa oma lastentarha”

Tavoite:	tiedon lisääminen lastenhoitojärjestelyiden eduista työntekijöille, joilla on vaihtelevat ja pitkät työajat.
Tehtävä:	katsoa videoleike “Perheystävällinen työpaikka, jossa on oma lastentarha” ja pohtia sen perusteella alla olevia kysymyksiä.
Kesto:	30 min.

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Onko sinulla tarvetta lastenhoitojärjestelyihin työpaikalla?**
- **Millaisia ratkaisuja työnantajasi voisi kehittää auttaakseen sinua ja työtovereitasi yhteensovittamaan työn ja perheen vaatimuksia?**
- **Millaisia lastenhoitojärjestelyitä pyytäisit työnantajaasi ottamaan käyttöön omalla työpaikallasi? Miksi?**
- **Mitä mieltä olet ajatuksesta omasta lastentarhasta työpaikallasi?**
- **Arveletko, että lastentarha työpaikallasi auttaisi sinua paremmin yhteensovittamaan työn ja lastenhoidon vaatimuksia?**
- **Miten voisit itse olla aloitteellinen tällaisissa asioissa omalla työpaikallasi?**

Video "FamUnDo – Innovatiivinen projekti yritysten perheystävällisistä ratkaisuista"

Tavoite:	kertoa lastenhoidon järjestelyistä hätätapausten varalta
Tehtävä:	katsoa video ja pohtia sen perusteella alla olevia kysymyksiä.
Kesto:	30 min.

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- **Millaisissa tilanteissa vanhemmat voisivat tuoda lapsensa mukaan työpaikalle?**
- **Aiheuttaako tällainen järjestely erityisiä työterveys tai työturvallisuusongelmia?**
- **Miten työnantajan pitäisi toimia, jotta tämä esimerkki olisi hyödyllinen niin työntekijälle kuin työnantajalle?**
- **Ottaisitko itse lapsesi mukaan työpaikallasi hätätapauksessa? Jos kyllä: osaisitko vakuuttaa oman työnantajasi järjestämään tämän järjestelyn?**

Lisäkysymyksiä mietittäväksi...

- **Miten voisit käynnistää keskustelun työnantajasi kanssa ja ehdottaa lastenhoidon järjestelyitä?**
- **Miten voisit vakuuttaa työnantajasi tarjoamaan joustavia järjestelyitä työhön palanneille imettäville äideille?**
- **Mitkä olisivat hyviä ratkaisuja, jotka auttavat pienten lasten vanhempia lastenhoidon järjestelyissä?**
- **Kenet saisit omalla työpaikallasi tukemaan tällaisia aloitteita?**

paulos.net

Ehdotuksia jatkolukemiseksi

- *European Commission's Expert Group on Gender and Employment Issues (EGGE): The provision of childcare services. A comparative review of 30 European countries. by Janneke Plantenga and Chantal Remery. European Commission Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal opportunities. 2009*
- *Hein, C.; Cassirer, N. (2009): Workplace solutions for childcare. Geneva, International Labour Office, 2010*

PÄÄTÖSOSA – SEURAAVAT ASKELEET...

**Olet juuri suorittanut tämän
koulutusmoduulin...**

Onneksi olkoon!

Mikä voisi olla seuraava askeleesi?

Mihin toimenpiteisiin aiot ryhtyä?

Ole huoleti... meillä on sinulle joitain vinkkejä...

Mitä SINÄ voisit TEHDÄ SEURAAVAKSI...

undergroundteacher.blogspot.com

ALA MIETTIÄ SEURAAVIA ASKELEITASI:

- Tee henkilökohtainen suunnitelma ja aseta henkilökohtaiset tavoitteet;
- Keskustele työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen parannusideoista perheesi kanssa;
- Käynnistä keskustelu työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta työpaikallasi ja käytä apunasi e-Käsikirjaa, dvd nauhoja tai paperiversiota “Hyvät käytännöt” kirjasta osoitteesta: www.family-learning.eu;
- Keskustele projektissa käsitellyistä perheystävällisistä käytännöistä ja niiden soveltuvuudesta omalla työpaikallasi;
- Neuvottele työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen kysymyksistä työnantajasi kanssa;
- Mieti, miten voisit käyttää hyväksi tässä projektissa esitettyjä hyviä käytäntöjä esimerkkinä perheystävällisyyttä lisäävistä toimenpiteistä omalla työpaikallasi;
- Mieti, kuka tai mikä taho voisi tukea sinua, kun keskustelet työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta työpaikallasi - ammattiliiton edustaja, henkilöstöjohtaja, asiantuntijajärjestö, työtoverisi tai muu toimija